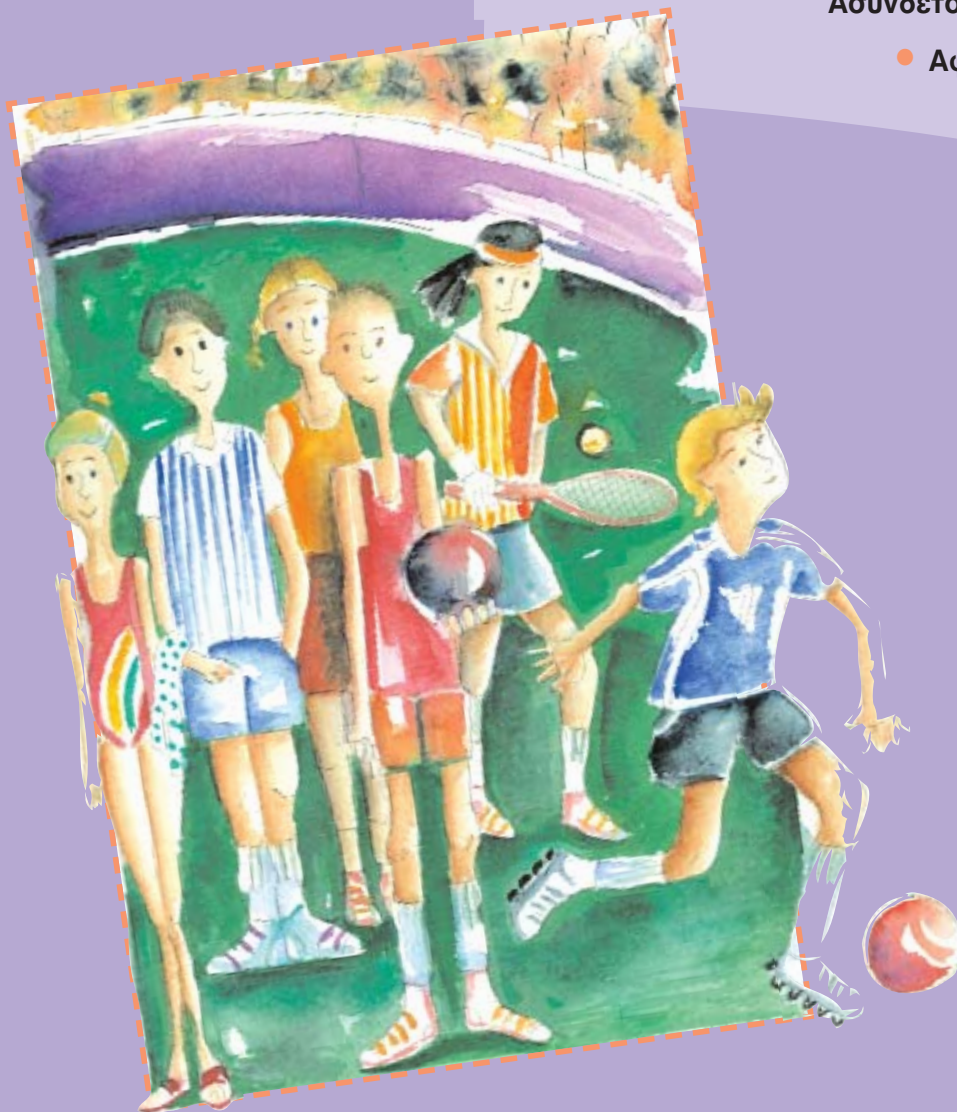

8η ενότητα

**ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ:**
Παρακολουθώ και συμμετέχω

- Παρατακτική σύνδεση –
Ασύνδετο σχήμα
- Αφήγηση

Παρατακτική σύνδεση – Ασύνδετο σχήμα

Κείμενο 1 [Οι επιδόσεις των αθλητών στην Αρχαία Ελλάδα]

Οι επιδόσεις στην πάλη δημιούργησαν αιώνιους μύθους αθλητών. Ένας απ' αυτούς ήταν και ο Ιπποσθένης, παλαιστής από τη Σπάρτη, νικητής στην 37η Ολυμπιάδα του 632 π.Χ. στην πάλη παιδων, πατέρας του ολυμπιονίκη παλαιστή Ετοιμοκλή. Ο Ιπποσθένης έχει μια φοβερή επίδοση στο αγώνισμα αυτό, καθώς στη συνέχεια έκανε ένα εκπληκτικό σερί νικών στην πάλη αντρών σε 5 συνεχόμενες Ολυμπιάδες, την 39η, 40η, 41η, 42η και 43η. Οι 6 ολυμπιακές νίκες κατατάσσουν το μεγάλο Ιπποσθένη στους θρύλους της πάλης. Ο Θηβαίος Κλειτόμαχος έχει επίσης στο ενεργητικό του μεγάλες επιδόσεις. Υπήρξε νικητής στην 141η και την 142η Ολυμπιάδα του 216 και του 212 αντίστοιχα. Ο Κλειτόμαχος έχει στο ενεργητικό του την εκπληκτική επίδοση να νικήσει στα Ίσθμια την ίδια μέρα ταυτόχρονα στο παγκράτιο, την πάλη και την πυγμαχία!

Οι θρυλικότερες ωστόσο επιδόσεις στην πάλη ανήκουν ασφαλώς στο Μίλωνα τον Κροτωνιάτη, με 6 νίκες στα Ολύμπια, 2 στα Πύθια και 10 στα Ίσθμια. Νίκησε στις Ολυμπιάδες 60ή-66η (540-516 π.Χ.). Ήταν γιος του Διοτίμου και μαθητής του Πυθαγόρα. Σύμφωνα με την παράδοση, έσωσε τη ζωή του μεγάλου φιλόσοφου, κρατώντας με τα χέρια του την κολόνα, όταν άρχισε να πέφτει η στέγη την ώρα του μαθήματος. Ο Μίλων κράτησε τη σκεπή, σώζοντας έτσι τον Πυθαγόρα και τους μαθητές του. Ο θρύλος που δημιουργήθηκε γύρω από το όνομά του τον έκανε διάσημο. Λεγόταν ότι μπορούσε να κρατήσει ένα ρόδι μέσα στη χούφτα του και όποια πίεση και αν δεχόταν το ρόδι έμενε ανέπαφο! Στεκόταν στη μέση ενός λαδωμένου δίσκου και όσοι προσπαθούσαν να τον πετάξουν κάτω έπεφταν οι ίδιοι! Έδενε ένα σκοινί γύρω από το κεφάλι του και το έσπαζε πιέζοντας τις φλέβες του κεφαλιού του! Είχε απόλυτο έλεγχο του σώματός του και των δυνάμεών του. Στην 7η Ολυμπιάδα της ζωής του, 40 χρονών πια, πάλεψε με τον επίσης Κροτωνιάτη Τιμασίθεο, ο οποίος, παρά τη δύναμή του και το νεαρό της ηλικίας του, δε θα κατάφερνε να τον νικήσει, εάν δεν άφηνε να περάσει η ώρα, ώστε ο ηλικιωμένος Μίλων να κουραστεί και να χάσει τις δυνάμεις του.

ένθετο «Ολυμπιακοί Αγώνες», εφημ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 2004

- 1 «Οι επιδόσεις στην πάλη... στους θρύλους της πάλης»: Χωρίστε το απόσπασμα σε περιόδους και τις περιόδους σε προτάσεις. • Οι προτάσεις αυτές είναι κύριες ή δευτερεύουσες; • Οι προτάσεις του αποσπάσματος συνδέονται μεταξύ τους στο λόγο ή είναι ασύνδετες; • Ποιο σημείο στίξης χρησιμοποιείται για να τις χωρίσει;
- 2 «Έδενε ένα σκοινί ... των δυνάμεών του»: Εντοπίστε τις τρεις προτάσεις του αποσπάσματος. • Συνδέονται παρατακτικά ή βρίσκονται ασύνδετες στο λόγο; • Με ποιον τρόπο συνδέονται; • Με ποιον τρόπο χωρίζονται;
- 3 Ο Διαγόρας ο Ρόδιος, ο Μίλων ο Κροτωνιάτης και ο Πυθαγόρας ο Θάσιος αποφάσισαν να πάρουν μέρος στους αγώνες της Ολυμπίας. Ξεκίνησαν καθένας από την πόλη του, αλλά μέχρι να φτάσουν στον προορισμό τους επισκέφτηκαν και άλλα ιερά. Πώς θα οργανώνατε το ταξίδι προς την Ολυμπία του Διαγόρα μέσω Ισθμού, του Μίλωνα μέσω Νεμέας και του Πυθαγόρα μέσω Δελφών στην αρχαία και στη σύγχρονη εποχή; • Χαρτάξτε τη διαδρομή τους στο χάρτη.

- 4 Από ποια μέρη πέρασαν ο Διαγόρας, ο Μίλων και ο Πυθαγόρας, ποιους κινδύνους αντιμετώπισαν, πώς ξεπέρασαν τις δυσκολίες; • Διαλέξτε έναν αθλητή και αφηγηθείτε το ταξίδι του στην Ολυμπία.
- 5 Ποιου σύγχρονου αθλητή οι επιδόσεις σας εντυπωσιάζουν; • Όπως το κείμενο μας ενημερώνει για τις επιδόσεις των αθλητών της πάλης, γράψτε κι εσείς ένα σύντομο άρθρο που θα δημοσιευτεί στη σχολική εφημερίδα σας για τον αθλητή που θαυμάζετε και τις επιδόσεις του.

Αφήγηση

Κείμενο 2 [Αγώνας ποδοσφαίρου]

Είχε αργήσει. Τους είδε όλους μαζεμένους στη σέντρα, συμπαίκτες και αντιπάλους. «Άντε, βρε Στεφανή, άργησες!» του έβαλαν τις φωνές. Με βήματα προσεκτικά κατέβηκε την πλαγιά και μπήκε στο γήπεδο. Πράγματι είχε αργήσει. Δεν ήταν όμως αυτός ο λόγος που του έκοψε τον ενθουσιασμό. Άλλωστε, τότε πήγαινε στην ώρα του; Πότε προλάβει να κάνει κάτι έγκαιρα; Είδε με ποιον τρόπο είχε παραταχθεί η ομάδα του κι αμέσως δαγκώθηκε. Καμιά θέση επιθετικού ή στο κέντρο δεν είχαν αφήσει ελεύθερη. Έστω κάποια στην άμυνα. Έσκυψε το κεφάλι και σιγά σιγά, κούτσα κούτσα, πήρε να προχωράει προς τη θέση του τερματοφύλακα. Άλλο ένα ματς που δε θα του δινόταν η ευκαιρία να δείξει τι ικανός κυνηγός ήταν, τι άξιος ντριπλέρ. Έφτυσε στις παλάμες του και πήρε τη θέση του τερματοφύλακα.

Ο αγώνας ήταν σκληρός. Η ζέστη είχε αναγκάσει όλους τους παίκτες να μείνουν μόνο με τα κοττά παντελονάκια τους, η σκόνη έκανε τα κορμιά και τα πρόσωπα άσπρα, ενώ από τις γερές κόντρες όλο και κάποιος παίκτης έπεφτε άγαρμπα στο ξερό χώμα. Μάλιστα, στο τέλος κι απ' τον καβγά που ακολούθησε άνοιξαν και μια δυο μύτες. Νικήτρια αναδείχτηκε τελικά η δική τους ομάδα, των Τουρκοβουνίων, με σκορ 6-4. Ο Στεφανής έβαλε τα δυνατά του και ούτε στιγμή δε φοβήθηκε να κάνει επικίνδυνες εξόδους, να επιχειρεί θεαματικά μπλονζόν ή να πέφτει στα πόδια των αντιπάλων. Δίκαια λοιπόν πήρε τα «μπράβο» από τους συμπαίκτες του. Στο μεταξύ η ώρα είχε πάει δύο, όταν τελείωσαν όλα και πήραν να κατηφορίζουν προς τα σπίτια τους.

Κώστας Ακρίβος, «Το μαραμπού των γηπέδων», στο *Κότινοι και στέφανοι*, έκδ. της Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων Αθήνα 2004

- 1 Τι αφηγείται ο συγγραφέας στο απόσπασμα αυτό; • Ποιος είναι ο τόπος, ο χρόνος και τα πρόσωπα της αφήγησης;
- 2 Ο συγγραφέας περιορίζεται στην αφήγηση των γεγονότων ή επεκτείνεται και σε σκέψεις ή συναισθήματα του κεντρικού ήρωα; • Σε ποια σημεία της αφήγησης;
- 3 «Ο Στεφανής έβαλε τα δυνατά του... να πέφτει στα πόδια των αντιπάλων»: Χωρίστε την περίοδο σε προτάσεις. • Ποιες από αυτές είναι κύριες και ποιες δευτερεύουσες; • Σε ποια σημεία της περιόδου υπάρχει παρατακτική σύνδεση προτάσεων και σε ποια ασύνδετο σχήμα; • Ποιοι σύνδεσμοι χρησιμοποιούνται για την παρατακτική σύνδεση των προτάσεων σε αυτή την περίοδο λόγου;
- 4 Ξαναγράψτε την αφήγηση του κειμένου σε πρώτο πρόσωπο αυτή τη φορά, σαν να ήσαστε εσείς ο Στεφανής και αφηγηθείτε όσα σας συνέβησαν σε αυτόν τον αγώνα ποδοσφαίρου. • Δώστε έντονα υποκειμενικό ύφος στο κείμενό σας, αποδίδοντας μαζί με τα γεγονότα, τις σκέψεις και τα συναισθήματά σας.

Κείμενο 3 Σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες

Από το 1896, οι Ολυμπιακοί Αγώνες τελούνται κάθε τέσσερα χρόνια σε διαφορετική πόλη κάθε φορά. Πόσο ανταποκρίνονται όμως στο Ολυμπιακό Πνεύμα;

Στους αγώνες του Βερολίνου του 1936, οι Γερμανοί εκδήλωσαν την έχθρα τους απέναντι στους

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ: Παρακολουθώ και συμμετέχω

Εβραίους και τους μαύρους. Στους Ολυμπιακούς του 1920 και του 1948 αποκλείστηκε η συμμετοχή των ηττημένων του πολέμου. Στους αγώνες του Μονάχου, το 1972, δολοφονήθηκαν δώδεκα Ισραηλινοί αθλητές και προπονητές από Παλαιστίνιους τρομοκράτες. Στους αγώνες του 1980, στη Μόσχα, δεν έλαβαν μέρος οι ΗΠΑ και άλλες χώρες εξαιτίας της εισβολής της ΕΣΣΔ* στο Αφγανιστάν. Αντίστοιχο «μποϊκοτάζ», όπως λέγεται, έγινε στους αγώνες του Λος Άντζελες το 1984 από τις ανατολικές χώρες. Είναι αυτοί αγώνες ειρήνης και φιλίας;

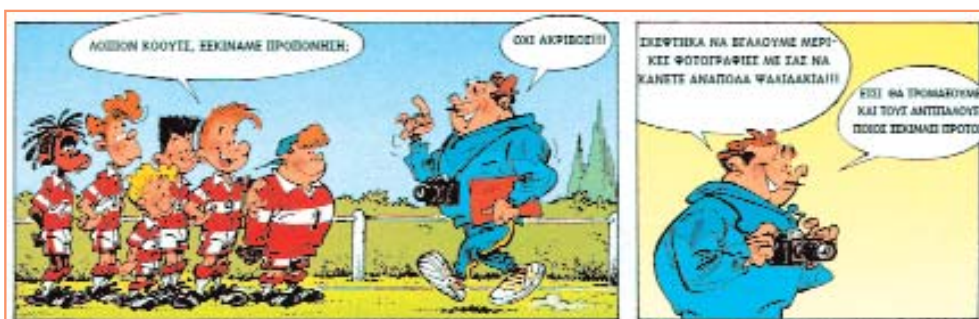
Πόσο διατηρείται το πνεύμα των αγώνων, όταν η εμπορευματοποίησή τους σήμερα έχει αναχθεί σε επιστήμη; Αυτό έγινε πιο ξεκάθαρο από τους αγώνες του Λος Άντζελες κι έπειτα. Τότε η Διεθνής Επιτροπή εφάρμοσε μια νέα μέθοδο για εξοικονόμηση χρημάτων. Άρχισε να εμπορεύεται στις εταιρείες-χορηγούς των αγώνων την ιδιότητα του «επίσημου χορηγού» των Ολυμπιακών Αγώνων. Τον τίτλο αυτό μπορεί να χρησιμοποιεί η εταιρεία-χορηγός για να διαφημίζεται επί τέσσερα χρόνια. Όπως καταλαβαίνετε, το δικαίωμα αυτό κοστίζει πολύ ακριβά. Οι εταιρείες όμως δε διστάζουν να καταβάλουν το τίμημα, αφού βλέπουν τα κέρδη τους να αυξάνονται κατακόρυφα, όταν συνδέουν το όνομά τους με τους Ολυμπιακούς. Με αυτή τη μέθοδο οι αγώνες του Λος Άντζελες εξασφάλισαν στην επιτροπή εισόδημα ύψους 225 εκατομμυρίων δολαρίων. «Ναι», λένε κάποιοι, «αλλά τα ποσά αυτά πηγαίνουν για καλό σκοπό, όπως για τη διάδοση της Ολυμπιακής Ιδέας σε χώρες του Τρίτου Κόσμου». Νομιμοποιείται τότε στη συνείδησή μας αυτό το εμπόριο; Ο καθένας μπορεί να έχει την άποψή του. Πάντως, είναι γεγονός ότι στην υπόθεση αυτή δεν παίζουν όλοι τίμια.

Το ντοπάρισμα, η λήψη δηλαδή ουσιών, κυρίως αναβολικών που αυξάνουν την απόδοση των αθλητών, είναι ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα των αγώνων. Οι αθλητές αυτοί παρανομούν και επιλέγουν να βλάψουν την υγεία τους, μακροπρόθεσμα, προκειμένου να εξασφαλίσουν τη νίκη. Η νίκη, βέβαια, δε συνεπάγεται μόνο δόξα αλλά και πολλά χρήματα. Οι αθλητές αυτοί δε διατηρούν τίποτα από το πνεύμα του Κόροιβου και του Σπύρου Λούη.

* **ΕΣΣΔ** = Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών, η επίσημη ονομασία της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

περ. «Ερευνητές», εφημ. *Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ*, 1999

- 1 Στην αρχή και στο τέλος του κειμένου γίνεται λόγος για το «πνεύμα» των Ολυμπιακών Αγώνων. • Ποιο είναι αυτό; Πριν γράψετε την απάντησή σας, μπορείτε να διαβάσετε τον Ολυμπιακό Ύμνο του Κ. Παλαμά, που αναφέρεται στο «αρχαίο πνεύμα, αθάνατο».
- 2 Στο άρθρο αναφέρονται τρεις παράγοντες που δείχνουν ότι οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες δε διαπνέονται από το Ολυμπιακό «Πνεύμα». • Ποιοι είναι αυτοί οι τρεις παράγοντες; • Μπορείτε να αναφέρετε 2-3 παραδείγματα που να δείχνουν την εμπορευματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων στις μέρες μας;

Κείμενο 4 [Ελάτε να φωτογραφηθούμε]

Περ. *Sporty Junior*, 2003

- 1 Ποιο είναι το αστείο στην ιστορία αυτή;
- 2 Γιατί ο προπονητής αποφάσισε να φωτογραφίσει τους παίκτες του σε δύσκολες ποδοσφαιρικές φιγούρες;
- 3 Ααφηγηθείτε γραπτά την ιστορία του κόμικς.
- 4 Βρείτε στα κείμενά σας τα σημεία εκείνα όπου υπάρχει παρατακτική σύνδεση προτάσεων και υπογραμμίστε τους συνδέσμους που χρησιμοποιήσατε για να γίνει.
- 5 Βρείτε στα κείμενά σας τα σημεία όπου υπάρχει ασύνδετο σχήμα. • Ποια σημεία στίξης χρησιμοποιήσατε στα σημεία αυτά;

Κείμενο 5 [Ένας μεγάλος αριβαρίστας διηγείται...] – Συνέντευξη

[Το απόσπασμα που ακολουθεί προέρχεται από συνέντευξη του ολυμπιονίκη Πύρρου Δήμα. Σε αυτή διηγείται την προσπάθειά του στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 2004.]

Μπήκα στο γυμναστήριο και έκανα την πρώτη ένεση ξυλοκαϊνης. Με ρωτάει ο Ιακώβου πώς είμαι. «Καλά», του απαντώ. «Μόνο ο Αυστραλός είναι πιο ελαφρής από σένα», μου λέει. «Μη φοβάσαι τίποτα. Όλα καλά θα πάνε». Δε συζητήσαμε καθόλου για το μετάλλιο. Ο προπονητής εκείνη την ώρα είναι πρώτα από όλα ψυχολόγος. [...]

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ: Παρακολουθώ και συμμετέχω

Ετοιμάζομαι να βγω για την πρώτη προσπάθεια. Σκέφτομαι μόνο ότι πρέπει να βγω να τα σηκώσω. Νιώθω ότι δε με έχει πιάσει η ξυλοκαϊνή. Δεν είχαμε χρόνο, έπρεπε να δηλώσω κιλά, ο γιατρός δεν προλάβαινε να κάνει ένεση. Ο Χρίστος φοβόταν μήπως ρισκάρω πολύ με τα 170 στο αρασέ. Του λέω «πάμε και ό,τι γίνει».

Ο κόσμος με βοήθησε πολύ. Με έκανε έτοιμο να πολεμήσω. Στα 175 κιλά ένιωσα πραγματικά πόνο. Πρώτη φορά πόνεσα τόσο. Ήθελα να κουνήσω το κεφάλι μου δεξιά και αριστερά, όπως το συνηθίζω όταν σηκώνω τα κιλά, και δεν μπορούσα. Όταν είδα στις εφημερίδες φωτογραφίες από την προσπάθεια αυτή και αντίκρισα τον πόνο στο πρόσωπό μου, είπα: «Πύρρο, δεν είσαι εσύ. Κάποιος άλλος είναι».

Στον αγώνα δε σκέφτηκα στιγμή το μετάλλιο. Ακόμη και στο ζετέ, στην τελευταία προσπάθεια. Μου λέει ο Χρίστος «με 205 είσαι δεύτερος», του λέω «βάλε τόσα όσα χρειάζονται για το χρυσό. Όλα εκεί θα τα αφήσω, χέρια, πόδια». Βγήκα για την τελευταία προσπάθεια. Έψαξα να βρω τα παιδιά μου στο κοινό. Ήταν η πρώτη φορά που παρακολουθούσαν έναν αγώνα μου ζωντανά, αλλά δεν έβλεπα τίποτα. Όταν τελείωσε ο αγώνας, με ρώτησαν: «Δεν είδες το πανό που σηκώσαμε “Μπαμπά, σε αγαπάμε”;». Εκείνη την ώρα, όμως, δεν μπορούσα να ξεχωρίσω τίποτα. Έβλεπα μόνο αυτό που συνέβαινε και ήταν μια πραγματική αποθέωση.

Όταν δε σήκωσα τα κιλά, δεν μπορώ να περιγράψω τι ένιωσα. Δεν μπορείς να τα βάλεις με το Θεό ούτε με τη φύση. Τελειώνει ο αγώνας και όλοι μου λένε ότι «η ψυχή σου, Πύρρο, έκανε ό,τι έκανε». Ανεβαίνω στο βάθρο, δείχνω το μετάλλιο και λέω «αυτό πήραμε». Ένιωθα χαρά, γιατί ο κόσμος ήταν χαρούμενος. Θα μπορούσα εύκολα να χάσω την τρίτη θέση. Όταν ο κόσμος ξεκίνησε να φωνάζει «Πύρρος, Πύρρος», συγκινήθηκα, τα έχασα, δεν ήξερα τι να κάνω. Δεν περίμενα να συμβεί ό,τι συνέβη. Ο κόσμος με ευχαρίστησε με τον καλύτερο τρόπο για ό,τι του έχω προσφέρει. [...]

Πήγαμε σπίτι, είχαν έρθει συγγενείς από τη Νέα Υόρκη, από τη Μαδαγασκάρη, ήρθε ο καλύτερός μου φίλος από την Αλβανία. Είχαμε ένα μεγάλο πάρτι στο σπίτι. Δεν κάθισα λεπτό να σκεφτώ τις λεπτομέρειες του αγώνα και ούτε θα το κάνω. Η ουσία είναι ότι κέρδισα το δεκάλεπτο του χειροκροτήματος από τον κόσμο.

Θα μπορούσα να πάω καλύτερα, αλλά και χειρότερα. Όμως, έγινε αυτό που ήθελα. Ήταν το ιδανικό τέλος. Κάπως έτσι το φανταζόμουν. Όχι όμως με τόση ένταση. Δε θα ξεχάσω ποτέ αυτό το χειροκρότημα των φιλάθλων. Όταν κατάφερα να κοιμηθώ ύστερα από δύο μέρες, το πρώτο πράγμα που ονειρεύτηκα ήταν αυτό που είχε συμβεί. Είναι κάποιες στιγμές που δεν μπορείς να τις περιγράψεις με λόγια. Τις κοιτάς απλώς και συγκινείσαι. Εκείνη τη μέρα ένιωσα πολλά. Πολλά. Αυτή η μέρα δε θα φύγει ποτέ από το μυαλό μου. Και δε θέλω να την έχω ούτε σε βίντεο, γιατί είναι τόσο καλά τυπωμένη στο μυαλό μου, που δε θα τη βγάλω ποτέ. Κλείνω τα μάτια και μου έρχεται να κλάψω από χαρά, από υπερηφάνεια, δεν ξέρω τι. Απλώς μου έρχεται να κλάψω, τίποτα παραπέρα.

περ. «Ταχυδρόμος», εφημ. ΤΑ ΝΕΑ, 2004

- 1 «Πήγαμε σπίτι, είχαν έρθει συγγενείς... πάρτι στο σπίτι»: Χωρίστε το απόσπασμα σε προτάσεις. • Υπάρχει στο απόσπασμα υποτακτική ή παρατακτική σύνδεση προτάσεων ή ασύνδετο σχήμα; • Πώς το καταλάβατε; • Ποια σημεία στίξης χρησιμοποιούνται;
- 2 Από πού ξεκινά την αφήγησή του ο αφηγητής και πού καταλήγει; • Ακολουθεί τη χρονική σειρά των γεγονότων;
- 3 Στην αφήγηση μπλέκονται τα γεγονότα με τις σκέψεις και τα συναισθήματα του αφηγητή. Ξαναγράψτε το κείμενο στο γ' πρόσωπο, απομονώνοντας τα γεγονότα ως αντικειμενικός αφηγητής.
- 4 Γιατί ο αφηγητής προτιμά μια αφήγηση τόσο φορτισμένη συναισθηματικά;